

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Andreae Alciati Emblemata

Alciati, Andrea

Patavii, 1661

Strenorum immortale nomen. Emblema CXXXVI.

[urn:nbn:de:bsz:31-127360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127360)

Strenuorum immortale nomen
EMBLEMA CXXXVI.

ÆACIDÆ tumulum Rhæteo in littore cernis,
Quem plerumque pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amarantbo;
Quod nunquam Herois sit moriturus honos.
Hic Graium murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Maonide, quàm sibi Maonides.

COMMENTARI II.

I. **I**VXTA mare in littore saxo excisum
conspicitur sepulchrum, ad quod The-
tis in concha marina, delphini dorso im-
posita appellit, idemque noto amarantbi
flore conspergit & ornat.
II. **E**XTA lib. 3. Grecorum Epigram-
matum carmen in Laerte tumulū, quod
quia ferè ad nostrum epigramma spectat,
huc adscribere placuit.

Ψήχεις ἐν πίπτῃν ὁ πολὺς χρόνος, ἐδ' ἴσι-
δῆρα
Φηδεταί, ἀλλὰ μὴ πάντ' ἔλικει δεῖξ
πάντ.
Ὡς ἢ λαίρτασ τό δ' ἥριον. ὁ χεδὸν ἀκ-
τὰς
Βαίον ἀπολυχῶν λείβεσαι ἡς ὑετῶν.
Ὁ ἄνομα μὴ ἠέως δεινίον. ἄ γὰρ δει-
δῆς

Οο 3 Αμβλύ

Chara-
cter Em-
blematis.

Αμγλύνει δ' ἰὼν (κῆν ἰδίαν) δύναιται.
 Saxa cauat tepus, ferro nec tepora parcaunt.
 Omnia sed molliet tempora longa dies.
 Laerta sic busta teris quogz littora propter
 Aethere de summo defluu imber aquis.
 Immortale sed, heu, nomen delere vastitas
 Herois, Musa vindice, nulla potest.
 Cauat & petram longu tempus, neqz ferro
 Parcit, sed vna omnia perdit consumptione.

Sic etiam Laertæ tumulus, qui prope litus
 Paululum abest, frigidis liquitur à pluuijs.
 Nomen quidē herois semper florens. Non enim carmina
 Obscurate æuam, etiamsi velit, potest.
 Longa dies saxumqz cauat, ferrūqz retūdit.
 Cur sibus æternis omnia ubiqz vorat.
 Sic quoqz Laerta tumulus, qui littore ab ipso
 Paululū abest, tenui tunditur à pluuiā.
 Nomen at herois manet immortale. Nec æuam

Delere (vs vellet) carmina dia potest.
 Apponam & illud argumenti eisdem:
 Τύμβος Ἄχιλλῆος ἐν ἑὶ νοσος, ὄν ποτ' Ἀχαιοῖς
 Δοιμισαν. Τεφρον δὲ μαρτὰ ἡ ἱεροσολιταν.
 Αἰγιαλῶ δὲ ἱερειν κεν, ἴνα σοβα χῆσι δακρυῶνε

Κυδρυοιτο παῖς τῆς ἄλιας Οἰτιδ' ἰς.
 Hic positus Graijs tumulus pugnacis Achilles.
 Dardanida cuius membra sepulta timent.

Adiacet ad litus, pelagi quo murmure natus
 Laudetur Thetidis contumelatus humo.

Certe, ūm Philostratus in Iconibus, ad tumulos exornandos scribit amaranthum vsurpatū fuisse, orto à Thesalis initio, qui Achilles sepulchrum eiusmodi coronis reddimirent Idem confirmat Antonius Thylessius in libello, quem de coronis composuit, vbi sic. Thesali Achilles sui monumentum amarantho coronabant: vt ostenderēt, quemadmodum flos ille numquam interit, sic eius famam perpetuò duraturam. Ad hoc respexisse videtur Sanctius, cūm in Heroicis epitaphijs de Achille loqueretur:

Heroum iacet hic flos immortalis Achilles.
 Vide Cæli Rhodigini. antiq. lect. lib. 17. cap. 21. Vel certè referemus Emblematis huius materiam ad id quod 1. Attic. retulit Pau-

Amaranthus tumulis appositus.

lanias de incolis, ni fallor, Salaminis, qui tradit apud se post Aiakis cladem, florem quandam primum enatum cādīdum, modicè rubentem, lilio cūm cæteris partibus rum folijs mindrem, inscriptum iisdem, quibus Hyacinthum, literis.

ÆACIDÆ tumulum] Achilles sepulchrum. Dicitur autem Achilles Æacides, ab Æaco auo paterno, Telamonis & Peleipatre.

Rhætao in littore] Rhætum oppidum & promontorium Troiadis, Aiakis sepulchro à poetis celebratum, sicut & Sigeum sepulchro Achilles, Id quod ex Cicerone pro Archia, Mela lib. 1. cap. 18. Plinio & Strabone liquet. Hinc Alciati videtur lapsus in sequendo Solinum, qui etiā malè intellectis Plinij verbis Achillem in Rhætō sepulchrum asserit. Pignorius tamen nullum hic peccatū subesse asserit, genuina Plinij lectione persuasus; quam mihi nondum contigit videre.

Pedes visitat alba Thetis] quem interdū inuisit Thetis, pedibus alba Dea, λευκάπυς. Est autem Thetis Dea maris, Achilles mater, quæ quia semper in aquis habitat, pedes albilimus dicitur habere à Poëtis. Ouidius in epistol.

Et Thetidis quales vix reor esse pedes. Accipitur etiam aliquando pro ipso mari, quamuis diuersa ortographia & quantitate: Terhys enim scribitur, prima longa, quā in Thetis, pro Achilles matre, breuiabit. Sed mirum est, hanc constructionem aliquos, etiam Græculos sibi visos (ne dicā græculos) corsisse, cum merus sit Græcus loquendi modus, & apud Homerum vsitatissimus, qui sæpe sic ait: & quidem 1. Iliad. ἀργυρότεζα θητις, id est, argenteos habens pedes Thetis, vel, alba pedes Thetis, id est, pulchra. Sic Iuno apud eundem vocatur λευκάπους ἥρη, id est, albas vlnas habens Iuno. Dicitur autem Thetis argenteos pedes habere, propterea quod maris aqua in locis profundis est obscurissima, & in extremis partibus clarior & pellucida. Thetis verò sæpius visitare tumulum Achilles ideo dicitur, quod marini fluctus assiduò eundem alluant.

Obtegitur semper viridis] saxum hoc sepulchrale tegitur amaranto viridi. Ideo autem amaranthus dicitur viridis, quia nunquam marcescit: vnde nomē habet ab

Typus Emblematis.

III. Achilles Æacides.

Rhætaiū.

Alciati lapsus in moria.

Thetis.

Thetis pro mari.

Thetis cur alba pedes.

Amaranthus.

2 priuatius, & μαραινόμενος, marcesce, qua-
 si nunquam marcescens. Plinius lib. 21. c.
 8. inquit: Amarantho nō dubiē vinimur.
 Est autem spica purpurea, veriūs quam
 flos aliquis, & ipse sine odore, mirumq; in
 eo, gaudere decerpi, & scētius renasci. Pro-
 uenit Augusto mense, durat in autumnū.
 Alexandrino palma, qui decerptus asser-
 uatur: mirumq; postquam defecere cuncti
 flores, made factus aqua renouiscit, & hibe-
 nas coronas facit. Summa eius natura in
 nomine est, appellato, quoniam non mar-
 cescit. Amaranthina corona D. Petro ip-
 epist. 1. ea est, quam interpres vertit im-
 marcescibilem, τὸν ἀμαράνθινον τῆς δό-
 ξης, στέφανον, & notauit olim A. Augustin.
 Quo respexisse videtur Clemens Alexan-
 drinus, Pedag. c. 8. Pulcra enim amaran-
 thi corona ei est reposita, qui se rectē ges-
 serit. Amaranthus autem est immortalis
 Poetis. Huc pertinet quod narrat Philo-
 stratus in Heroicis, Neoptolemo coronas
 amaranthinas primos Thefalos ad funera
 ex lege constituisse, vt etiam si venti nauē
 abduxissent, minime flaccidas ac defor-
 mes adferrent. Venetijs porro (vt est illa
 gēs florum mirē studiosa, ob raritatem ex
 terrā & hortorum penuria, puto) mensē
 hyeme in cōuijs amarantho exornātur,
 quem in hunc vsum toto anno reseruant,
 vt adhibito aquae tepidæ lenocinio, mox
 ad libitum reuiscat in purpuram.

Quod nunquam herois etc.] τῶν ἡρώων
 κλιος ἀθάνατος. Heroum gloria immor-
 talis. Euripides Hercule furente:

Τετρακίστ' ἀρεταί πένων
 τοῖς θανοῦσιν ἀγαλάμια.
 Fortium laborum virtutes
 Mortuis etiam decus.

Hic Grauius murus] Princeps Græco-
 rum fortissimus, quo stante Græci manser-
 unt inuicti. Elegans metaphora, murus, pro
 munimento & robore: vt apud Maronem,
 duo fulmina belli Scipiadas, & Cic. in Pa-
 radox. Duo belli propugnacula. Eo sensu
 Pindarus in Olympijs Hectorem Troiæ
 columnam appellat: ὃς ἔκτορ' ἑσφαλε
 Τροίας ἀμαχον εἰσπραβὴν κίονα. id est, qui
 Hectorem subuertit inexpugnabilem, immo-
 bilem columnam. de Achille loquitur.
 Hunc quoq; præclaris nominibus hone-
 stat Ouidius 12. Metamorph.

Nam timor illa Phrygum, decus & tutela
 Pelasgi.

Nominis Hecides, caput insuperabile bello.
 Quod referri possunt allegoricis à Iuuenale
 dicta in euentos nobiles, qui iactant
 magnificos generis titulos:

Miserum est aliena incumbere fama.
 Ne rollapsa ruā sub ductis tella columnis.
 Magni nex Hæctoris] qui Hæctorē Tro-
 ianorum fortissimum interfecit. Effectum
 pro efficiente. In Appendicibus Virgilianis
 hoc legitur:

Defensor patriæ, iuuenū fortissimus Hæctor.
 Quis murus miseris ciuibus alter erat.
 Occubuit telo violenti victus Achillis:

Occubue simul spesq; decusq; Phrygiæ.
 Refert Hyginus, Achillem cum bigis all-
 gatū Hæctorē raptaret exclamasse: Tro-
 iam expugnauit. Reuocat mihi in memo-
 riam mors Hæctoris id, quod scribit A-
 lianus 12. var. histor. Epaminondam acce-
 pro mortifero vulnere in pugna Maninē-
 si, delatum in castra iussisse acciri Daiphā-
 tum, vt eum ducem sibi moribundo suffi-
 ceret: quem cum in acie cecidisse retulisset,
 rursum Iolaidem vocari imperasse,
 quem etiam interfectum cum diceret, ni-
 hil aliud habuisse, quam vt suaderet pacē
 cum hostibus esse faciendā, nullo iam du-
 ce Thebanis superstite. In Euripidis Hecu-
 ba sic loquitur vmbra Polydori: ἰπὲρ δὲ
 τρῶαδ' ἔστι κτορός τ' ἀπάλειο ψυχή, πα-
 τρῶαδ' ἔστι κατὰ χάριν. Vbi Troia, &
 Hæctoris animus perijt, & patrij lares dirin-
 ti sunt. Hæc etiam communiter ita teneantur,
 nempe Hæctorē ab Achille occisum: sciant
 tamen Hæctoris studiosi, exare libellum
 Græcum Dionis, de Troia non capta. vbi
 multo aliter refertur historia, quā ab Ho-
 mero describitur, Achillem se ille et ab he-
 ctore occisum. Quod & ipse Homerus vi-
 detur aliquibus in locis subindicare, sed
 rectē. Lege libellū, cui fortasse plus habe-
 bis fidei quam Homero. Et sive ingonue
 fateat quod sentio) si causa sub meo tribu-
 nali decidēda foret, pregonium, quod Ho-
 merus Achilli tribuit, multo meliore iure
 Hæctori adiudicaret, vt qui illum virtuti-
 bus heroicis multis paratāngis antecederet.
 Fuit enim Achilles mulierarius, iracundus,
 iniustus, crudelis, addo & auarus. Nam cū
 primis iuuentutis annis puellari habitu in-
 ter siltas. Lycomedis latitaret, Deidamiam
 vitiauit. Imò ob ereptam sibi Briseidem
 tantas exercuit similitates, vt nullis preci-
 bus, nec precio adduci potuerit, vt laborā-

Hæctor ab
 Achille
 occisus.

Dionis li-
 ber, de
 Troia nō
 capta.

Achilles
 virgine
 normilus
 obnoxius.

Veneti flo-
 rum stu-
 diosi.

Achilles
 murus
 Græcorū

ibus Græcis succurreret, primatam voluptatem communi patriæ periculo anteponebat. Et quis vnquam tantam crudelitatem in hostem Hectorem exhibuit? quem ter circum muros Troiæ curru raptauit; cumq; instat frendentis belluë immanitatem expleuisset, eadauer feris & volatilibus obiecit, nec patri, nisi numerata pecunia, restituere voluit; id quod vix ferarum est. Equidem, vt canit Ouidius in Trist. Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni,

*Pugna suū finem cum inacet hostis habet.
Ac lupus, & sarpes instant morietibus vrsis,
Et quacumq; minor nobilitate fera est.*

Achilles
Tenedis
adiosus.

Hinc non immeritò multorum incurrit odia: etenim Tenedij adeo insensū habuerunt, quòd Tenedū deuastasset, vt supplicio afficeretur, qui restituto templo Achillem nominasset. Alex. ab Alexandro lib. 2. cap. 14. Tale profus nihil de Hectore legitur, vt qui arma iustissima pro patriæ defensione sumere coactus fuerit. Sed in hac re cuique esto liberum iudicare; nos redimus in viam, à qua nos Achilles cum Hectore raptauerat.

Haud plus debet Maonida] Achilles nō plus Homero debet, à quo eius virtutes celebratæ carminibus, & sine quo nomen Achillis ad posteros nō peruenisset; quam Homerus Achilli. Cum enim sibi proposuisset tam excellentē hypothefin Iliados in gestis Achillis carmine decantandis, id est imperatoris sine exceptione magni, ea materia si caruisset, nomen eius ignotum fuisset posteris, eiusq; doctrina fluisset, visque tam diuini ingenij vnā cū homine interijisset. Fuit ergo ingenium par matris, quod ait Iunenalis. Et promde Homerus Achilli multum debet.

IV.

NVLIVS vnquam homo tanto laudatus est præconio, quanto Græcos Achilles ab Homero est commendatus, teste vol Alexandro Magno, laudatissimo rege. Ex quo nunquam est intermoritura illius fama, quæ designatur purpureo amaranthi flore, quem Theris ipsius sepulchro in Sigeo promontorio sito inspergit; quiq; nullis hibernis rigoribus viuidi coloris honorem deperdit: sic quoq; omnium heroum fama perpetuò virescēs ad posteros & secros nepotes transmittetur. Rectè Sophocles in Ph. loçtera περί υστρίαις, quod idē

Quædam in
seruatio
tota.

ὡς ἐν ἀνδρείαις intelligere par est: ἢ ἔσθ' ἔστι, inquit, μὴ ἐσυνθῆναι βροτοῖς, καὶ ζωῆ, καὶ δάσων, ἐν ἀπὸ λυταῖ. Et Pindar. Isthm. 5. non ob iterari prolixum laborem virorū, ait: ἄτοι τετὺρλωται μακρὸς μοχθὸς ἀνδρῶν. Hæc potitò epigramæ reuocat in memoriam illud Iustini principis, §. filij de excusat. tut. institut. Hi, qui in acie pro republica ceciderint, in perpetuum per gloriam viuere intelliguntur. Vlpian. in l. bello amissi, eod. tit. Sic Tullius 9. Philipp. Horum mortuorum vitam in memoria viuorum ponam. Idem 14. Philipp. O fortunata mors, quæ naturæ debita, patriæ est potissimum reddita. Breuis nobis data vita est; at memoria bene redditæ vitæ sempiterna, quæ si nō esset longior, quàm hæc vita, quis esset tam amens, qui maximis laboribus & periculis ad summam laudem gloriamq; contenderet? Et oratione pro Cornelio Balbo, constituit discrimen inter gratiosos, ambitiosos ciues & fortes, quod illi viuī fruuntur suis operibus; Horum etiam mortuorum si quisquam, inquit, huius imperij defensor mortipotest, vincit auctoritas immortalis. Nec verò apud Romanos tantum, sed & alios prius populos hæc gratia reddita est his, qui pro Republica vitam suam profudissent. Exstat apud Thucydidem ea de re ἐπιτάφιος λόγος. Et non solum ijs, qui mortui sunt, hunc honorem esse tribuendum, sed eorum quoq; proximos consolandos, ait Cicero 14. Philipp. Et quidem parentibus hanc esse consolationē optimam, quòd tanta præsidia reipublicæ genuerūt. Deinde addit, atq; etiam censeo, P. C. quæ præmia militibus commissurus, nos reipubl. recuperata tributuros ea vitis, victoribusq; cumulata, cum tempus venerit, persolunda. Qui autem ex ijs, quibus illa promissa sunt, pro patria occiderunt, eosq; parentibus, liberis, coniugibus, fratribus tribuēda censeo. Scribit Aristoteles 2. Politicor. Hippodamium apud Athenienses aliquando lege cauisse, vt ex publico alerentur filij, quorum patres pro patria cecidissent. Quod apud Thucydidem Pericles faciendum suadet. Cicero 1. Tuscul. retulit ex quodam vetere: Die, hospes, Sparta nos te hic videre iocentes; Dum sanctis patrie legibus obsequimur. De fama potitò & gloriæ studio Fulgostis memo.

Honor habitas qd
qui propa
tria mortui.

memorable narrat exemplum lib. 8. Vix adduci possem, inquit ibi, vt hac ætate nostra, in qua vnâ cum virtutibus non pauci solùm sūt, verùm etiam penè despectui habetur fama, aliquem fuisse crederem, qui fame desiderio morti se obiecit, nisi ego ipse libellum legissem, Hieronymo Olgiato dicente, cum torqueretur scriptum, qui vnus è quatuor fuerat, qui Galeacium Sfortiam Mediolanensem ducem confoderunt. In eo enim libro factus est, ad id facinus se adductum solo gloriæ ac magni no-

minis desiderio, quo intentum se dicebat, cum priscorum hominum res præclare ge- itas puer adhuc in ludo litterario legeret. Adeo autem eo is fuit animo, vt notarius, qui morienti astant, scripserit, cum extremam penè animam Hieronymus ageret, Latine hæc verba sub carnifice effudisse, cum iam cultro non admodum acuto pectus illi incidereur, commemorato tam acerbæ mortis optato præmio: Collige te Hieronyme, stabit vetus memoria facti; mors acerba, fama perpetua. Hæc ille.

Fama de
siderium
Hierony-
mi Olgia-
ti.

Nobiles, & generosi.

EMBLEMA CXXXVII.

AUREA Cecropias necebat sibula vestes,
Cui coniuncta tenax dente cicada fuit:
Calceus, Arcadico suberat cui lanula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis.
Indigenas quod se adsererent, hæc signa tulerunt
Antiqua illustres nobilitate viri.

COM.